

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno v nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popusti po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vračaja.

Uredništvo in upravljalstvo

Ljubljana, Krištova ul. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Gradiški trg 8. —

NOVOMESTO, Ljubljanska cesta.

Račun pri pošti. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.361

CELJE, Kooenova ulica 2. — Tel. 190.

JESENICE, Ob kolodvoru 101. —

KRVAVI NEMIRI V INDIJI

Spopadi med upornimi nacionalisti in policijo ter vojaštvom vzemajo vedno ostrejšje oblike in se spreminjajo v pravo gverilsko vojno

Lahore, 24. aprila. Revolucionarno gibanje v Indiji postaja vedno bolj resno. Skoraj povsod prihaja do večjih ali manjših nemirov in izgrediv, ki imajo po navadi zelo krvav potek. Gandijeva agitacija je zajela že širne plasti prebivalstva in bojkot angleškega blaga postaja vedno obširnejši.

Posebno težko stališče imata policija in vojaštvo, ki sta večkrat preplašana, da bi takoj v začetku udušila nemire. Velike so težave za prevoz vojaških ojačenj, ki ne morejo zaradi prevelikih daljav doseči pravočasno na ogrožena mesta. Pred vsakim napadom porušijo revolucionarji vse železniške in brzojavne zveze, tako da prihajajo poročila o nemirih prepozno in so revolucionarji že izvršili svoj namen. Posebno težki nemiri so izbruhnili večeraj v Pešavarju na severozahodni indijski meji. Nemiri so trajali skoro ves dan in je moralo vojaštvo streljati iz

strojníc, da je udušilo nemire.

V krvavem boju je bilo 20 upornikov ubitih in veliko ranjenih. Po ulicah so se vršile ves dan krvave bitke med revolucionarji in vojaštvom. Prebivalstvo je s kamenjem obmetavalo vojaštvo, ki si je moralo z orožjem napraviti pot skozi mestne ulice. V neki ulici je razjarjena množica napadla oklopni avto, ga polnila s parafinom in zažgala. Dva vojaka sta zgorela pri živem telesu. Na drugem kraju je množica vrgla z motornega kolesa nekega angleškega narednika in ga ubila s sekuro. Šele proti večeru se je posrečilo napraviti policiji in vojaštvu mir. Po mestu krožijo močni vojaški oddelki in oklopni avtomobili.

V Kalkuti je nastalo snoči med prebivalstvom veliko razburjenje, ker se je razširila vest, da politične jetnike trpinčijo. Agitatorji so trdili, da je Sen Gupta umrl in da tudi drugi jetniki že

umirajo. Pred zaporom se je zbrala ogromna množica, ki je burno demonstrirala proti Angliji. Končno je izdala vlada komuniké, v katerem odločno zanika vse vesti o trpinčenju jetnikov. Ker je položaj v mestu zelo napet, je vlada izdala ostre varnostne odredbe.

Bombay, 24. aprila. Iz Noakhalijske poročajo, da so štirje uporniki, ki so bili udeleženi pri napadu na policijski arsenal v Chittagongu, zbežali iz policijskih zaporov v Feni. Uporniki so si priskrbeli orožje, ranili višjega policijskega nadzornika, dva policista in jetniškega paznika.

Bombay, 24. aprila. AA. Iz Ahmedabada poročajo, da so oblastva prišla Gandijevega tajnika Mahadev Desaja, ki je bil nedavno prevzel vodstvo Gandijevega seminarja. Z Desajem vred je bilo prijetih še 7 drugih Gandijevih prostovoljcev, ker so nosili vtihotapljeno sol.

Amerika bo takoj ratificirala londonsko razorožitveno pogodbo

Pogodba sicer ne odgovarja prvotnim ciljem konference, vendar pa zadovoljuje ameriške težnje — Macdonaldove izjave v londonskem radiju

London, 24. aprila. Ministrski predsednik Macdonald je govoril v radiju o uspešnih londonske pomorske razorožitvene konference in rekel med drugim, da so posamezni narodi več generacij nazaj mislili, da se lahko samo z močnimi oborožitvami ščitijo pred vojno. Toda vsaka generacija je morala spoznati, da je ta misel napačna. Vojna je sledila vojni in če se ne uveljavi aktivna volja za mir, je nova vojna tako gotova, kakor gotovo bo jutri izšlo sonce. Macdonald je rekel še dobesedno: Glede doseženih uspehov se ne udajam nikakršnim iluzijam in vidim v njih samo začetek in mehek na poti k svetovnemu miru.

Washington, 24. aprila. g. Londonska pomorska pogodba bo takoj po povratku ameriških delegatov predložena senatu v ratifikacijo. Pogodba bo po mnenju senatorja Boraha v senatu sprejeta brez odpora. Senator Borah, ki je predsednik odbora za zunanje zadeve, je izjavil, da londonska pogodba niti deleč ne odgovarja prvotnim ciljem londonske konference, vendar je njena ratifikacija zagotovljena, ker ni političnega značaja. Le v primeru, če bi morarški departement ugovarjal določbam pogodbe, bi utegnila ratifikacija v senatu po Borahovem mnenju zadeti na težkoče.

Nesreča v pariški podzemeljski železnici

Zaradi pokvarjene signalne naprave sta trčila dva vlaka. — 38 potnikov je bilo ranjenih. — Velika materialna škoda.

Pariz, 24. aprila. Včeraj dopoldne se je pripetila na podzemski železnici velika nesreča. Dva vlaka sta v največjem diru trčila. 38 potnikov je bilo težko ranjenih, 8 izmed njih je umrlo med prevozom v bolnico. Udar je bil tako silen, da sta se oba motorna vozova zarila drug v drugega, več osebnih vagonov pa je bilo razbitih.

Ranjeni so ostali nad pol ure brez vsake pomoči, ker je ugasnila luč in so bile pokvarjene tudi vse telefonske zveze, tako da merodajnih mest o nesreči niso mogli takoj obvestiti. Nesreča je nastala vsled tega, ker je odpovedala signalna naprava. Materialna škoda presega milijon frankov.

Priprave za balkansko federacijo

Mednarodni mirovni urad bo organiziral posebne konference za balkanske države, da pripravi pot do balkanske unije

Atene, 24. aprila. Mednarodni mirovni urad v Ženevi je obvestil grško mirovno združenje v Atenah, da bo v smislu sklepov, sprejetih na lanskem kongresu v Atenah, vsako leto organiziral konferenco, na kateri naj bi se razpravljala predvsem vprašanja, ki prav posebno zanimajo balkanske države. Na ta način naj bi se polagoma utrla pot do balkanske federacije. Prva taka konferenca se bo vršila letos septembra v Atenah, naslednje konference pa vsako leto v eni izmed prestolnic balkanskih držav.

Celonočna seja francoske zbornice

Burna debata o socialnem zavarovanju. — Tardieu brani vladni načrt. — Davčne olajšave

Pariz, 24. aprila. Poslanska zbornica je imela vso noč sejo, na kateri je razpravljala o zakonskem načrtu glede razširjenja socialnega zavarovanja. Debatu je bila mestoma zelo burna in viharna. Ministrski predsednik Tardieu sam je moral večkrat poseči v debato in zavrniti demagoške predloge opozicije. Pred glasovanjem, ki se je vršilo šele ob 7. zjutraj je še enkrat povzel besedo in opozoril zbornico na to, da bi bila vlada prisiljena odgovoriti za 1. junij

določeni rok uveljavljenja tega zakona. Če bi se s predlaganimi izpremembami povečale davčnatve države za socialno zavarovanje preko one mere, ki jo je predlagala vlada. Pri glasovanju je bil zakonski načrt s 547 proti 29 glasovom sprejet. Ker pa so bile izvršene nekatere bistvene izpremembe, bo moral o zakonu ponovno razpravljati še senat. Danes popoldne bo zbornica pričela razpravo o davčnih olajšavah.

Mednarodna reparacijska banka

Basel, 24. aprila. Snoči je bilo zaključeno zasedanje upravnega odbora mednarodne reparacijske banke. Sklenjeno je bilo, da bo banka začela poslovati čez taktat, ko bo Youngov reparacijski načrt ratificiran v vseh državah. Manjka še med drugimi ratifikacija s strani Italije in s strani Anglije. Upravni odbor bo imel seje vsak drugi ponedeljek. Prihodnja seja se bo vršila 12. maja. Glede emisijskega tečaja in obrestne mere mednarodnega posojila upravni odbor še ni sklenal.

Basel, 24. aprila. AA. Upravni odbor mednarodne reparacijske banke je sklenil izdati prvo emisijo svojih akcij po ratifikaciji Youngovega načrta. Nadalje je bilo sklenjeno, da bodo uradniki banke prejeli plače, kakoršne imajo odnosi uradniki Društva narodov.

Pred zaključkom pariške konference

Pariz, 24. aprila. g. Madžarski zunanji minister dr. Valko se je zvečer vrnil v Budimpešto, ker se hoče glede končne odločitve v nekaterih vprašanjih o vzhodnih reparacijah posvetovati z ministrskim predsednikom grofom Bethlenom. Konferenca bo imela najbrže v četrtek ali petek plenarno sejo, na kateri bodo sestavljeni zapisniki o dosedanjih rezultatih.

Atentat na württembergškega ministra

Stuttgart, 24. aprila. Na württembergškega ministra pravde dr. Beyerla je bil izvršen atentat. Atentator, 45-letni Karel Stängle, je po kratkem razgovoru z ministrom posegel v žep in naskočil ministra z bodalom. Minister se je postavil napadalcu v bran ter pričel klicati na pomoč. Atentator je ministra ranil v roko ter je nato zbežal iz poslopja. Dosedaj ga še niso ujeli. Poškodba ministra dr. Beyerla ni nevarna.

Povratek princa Karla?

Pariz, 24. aprila. Kakor poročajo, se bo bivši rumunski prestolonaslednik Karol lahko vrnil v Rumunijo. Princa Karola je poselil te dni podtajnik Manulescu, ki ima mislijo, da pregovori Karola, naj opusti svoje ljubavne afeze iz se vrne v Rumunijo. Kakor se zdi, je princ pripravljen, da to stori in ni izključeno, da bo Karol prekinil odnose tudi z gospo Lupescu.

Nov letalski rekord

Berlin, 24. aprila. Kakor poročajo, je neki letalec v Darmstadtu dosegel z lahkim letalom 215 km hitrosti na uro. Dosedanji rekord za to vrsto letal je znašal 192 km.

Poroka Mussolinijeve hčerke

Rim, 24. aprila. Z največjimi svečanostmi se je danes dopoldne vršila poroka Mussolinijeve hčerke Bde z grofom Cianom. Poroki so prisostvovali vsi člani vlade, člani diplomatskega zbora, zastopnik kralja in mnogoštevilni rimski odličniki. Poroka se je vršila v cerkvi San Giuseppe. Snoči je priredil Mussolini v svoji vili svečan sprejem, na katerega so bili povabljeni politiki, diplomati in novinarji. Nevesta je sprejela črtno cvetja, da so bili napolnjeni vsi prostori vile in so morali šopke odlagati celo na vrtu, ker drugod ni več bilo prostora. Prejela je tudi dragocena darila od kralja, papeža, poslanske zbornice, senata, vlade, raznih fašističnih organizacij in županstev iz vse države.

Imenovanje v prometnem ministrstvu

Beograd, 24. aprila. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je postavljen za predsednika strokovnega sveta pri ministrstvu prometa na mesto upokojenega načelnika Borivoja Gjurčica g. Leonid Frantič.

Upokojitev

Beograd, 24. aprila. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je na predlog ministra financ, v soglasju s predsednikom ministrskega sveta upokojen višji svetnik ministrstva financ Radomir Kiajić (31.).

Tiralica za ubeglim novinarjem

Beograd, 24. aprila. g. Tukajšnja policija je izdala tiralico za Petrom Grubarjem, novinarjem, rojenim 11. julija 1905, ki je zapustil brez odobrenja oblasti odrejeno mu mesto bivališča. Grubar se mudi najbrže kje v notranjosti države.

Smrt v plamenih

Sarajevo, 24. aprila. r. Veraj se je smrtno ponesrečila 20 letna služkinja Anka Krstić. Ko je zjutraj zakurila, da bi skuhalo zajtrk, je naložila prevelik ogenj. Ko je odprla vrata štedilnika, je puhal plamen v njo. V hipu je bila vsa obleka v plamenih in nesrečna Anka se je od bolečin onesvestila. Na njen krik so prihiteli domači, ki so ogenj pogasil. Anka je dobila tako hude opekline, da je kmalu po prevozu v bolnico umrla.

Italijanski parnik zgorel

Atene, 24. aprila. Pri Zante je zgorela zaradi uke eksplozije žvepla italijanska ladja »Carlo Federigo«. Od posadke 20 mož so se rešili le trije, drugi so se zastrupili v plinih, ki so nastali zaradi eksplozije.

Irak postane samostojen

Jeruzalem, 24. aprila. Anglija in Irak sta po dolgotrajnih pogajanjih sklenili pogodbo, po kateri bo smel Irak kot svobodna in neodvisna država pristopiti k Društvu narodov. Ko bo uveljavljena nova pogodba, bo ugasnil angleški mandat z vsemi prejšnjimi pogodbami, ki jih je Anglija sklenila s Irakom.

Zasedanje mednarodnega urada za delo

Basel, 24. aprila. Danes dopoldne se sestane upravni svet mednarodnega biroja dela. Otvoritveni govor bo imel Pierre Laval. Odgovoril mu bo Albert Thomas. Na dnevnem redu je 15 vprašanj. Upravni svet bo med drugim razpravljal o vprašanju pristopa Gdanskega mednarodni organizaciji dela.

Potovanje grškega poslanika

Atene, 24. aprila. AA. Grški poslanik Politis je prišel včeraj v Atene, da prisostvuje o priliki stoletnice osvoboditve svečanostim v Delphi. Njegovo potovanje pa je tudi v zvezi z grško-francosko trgovinsko pogodbo, ki je zelo važna zaradi izvoza vina in tobaka iz Grčije. Politis se bo nato podal na pot v Abesinijo, da obišče tamošnje grške kolonije. V Abesinijo ga je pozval cesar Rastarisi, ki smatra Politisa za svojega starega prijatelja.

Znižanje obrestne mere v Italiji

Rim, 24. aprila. AA. Uradni list priobčuje odlok ministra za finance, s katerim se eskomptna mera italijanske banke znižuje na 6%.

Kongres potovalnih agentur

Tripolis, 24. aprila. AA. Tu je bil zaključen prvi mednarodni sestanek potovalnih agentur. S kongresa je bila poslana guvernerju in oblastvom zahtevalna brzojavka. Kongresisti pravijo, da je kolonija Tripolis sedaj že toliko napredovala, da tvorijo zanimivo turistično postajo.

Borzna poročila.

LIUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 22.755, Berlin 13.48 do 13.51 (13.498), Bruselj 7.8906, Budimpešta 9.885, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 795.22 do 796.22 (796.72), London 274.50—275.30 (274.90), Newyork 56.42, Pariz 221.78, Praga 167.11 do 167.91 (167.51), Trst 296.33.

INOZEMSKA BORZE

Curih: Beograd 9.1275, Pariz 20.235, London 25.0625, Newyork 515.90, Bruselj 72, Milan 27.40 Madrid 64.40, Berlin 123.13, Dunaj 72.70, Sofia 3.74, Praga 15.265, Varšava 57.80, Budimpešta 90.20, Bukarešta 3.02.

Krvav obračun med makedonstvujuščimi

Streljanje na sofijskih ulicah — Napad na urednika ustavljenega glasila makedonstvujuščih

Sofija, 24. aprila. Današnji »Mir« javlja: Sinoči okrog 22.30 je oddal na Bulvaru cara Osvoboditelja pri ulici Krakra več strelkov bivši urednik ustavljenega lista makedonstvujuščih »Vreme« Mihajlo Dumbalakov. Stražnik, ki je služboval ne daleč na ulici, je novinarja aretirjal. Ta pa je izjavil

na policiji, da ga je napadel neki Leo Glavinčev ter da se je moral braniti s strelom. Aretiranec je eden izmed redkih pristaev Vanče Mihajlova iz inteligenčnih krogov. Leo Glavinčev pa je znani izvršilni organ protogorovcev. Vse kaže, da se razračunavanja med makedonstvujuščimi nadaljujejo.

Z motornim kolesom iz Anglije v Rusijo

Moskva, 24. aprila. Znani angleški sportnik Harrison, ki se vozi z motornim kolesom iz Londona v Vladivostok, je prišel v Kijev.

Obsojeni grški komunisti

Atene, 24. aprila. Tukajšnje sodišče je obsodilo tri komuniste, ki so povzročili zadnje nemire, na 10 mesecev ječe. Sedem obtožencev je bilo oproščenih.

Žrtve požara v ameriški jetnišnici

New York, 24. aprila. Oficijelno poročilo o žrtvah požara v kaznilnici v Ochju ugotavlja, da je bilo pri požaru izgubilo življenje 311 oseb, 150 kazencev pa je bilo tako hudo opečenih, da bodo najbrže podlegli poškodbam. 100 kazencev je bilo lažje ranjenih.

Čičerin ne sme v inozemstvo

Berlin, 24. aprila. Listi poročajo iz Moskve, da je svet ljudskih komisarijev podaljšal Čičerinu dopust, ki bi mu potekel s 1. majem, za nadaljnji šest mesecev. Odkloni pa je njegovo prošnjo za dovoljenje, da bi se smel zdraviti v inozemstvu.

Nezgodna ameriškega admirala

Newyork, 24. aprila. Bivši ameriški admiral dr. Parker se je ponesrečil z revolverjem, ki ga je nosil nevedoma v žepu. Admiral je hudo ranjen, njegovo stanje je resno.

Po 8 letih prijet morilec

Los Angeles, 24. aprila. Tu je bil aretiran neki Russell Rinaldo, ki je obdolžen, da je umoril znanega filmskega direktorja Williama Desmonda Taylorja pred osmimi leti. Policija poroča, da je Rinaldo priznal svoj zločin.

Holandska in Jugoslavija

Generalni konzul H. van Dam o bodočih trgovskih odnošajih med obema državama

Ljubljana, 24. aprila.

Včeraj je prišel v Ljubljano naš generalni konzul v Holandski g. H. van Dam iz Rotterdamu. Davi je sprejel našega urednika in mu dal naslednje zanimive informacije o giliju svojega potovanja in o bodočnosti trgovskih odnošajev med Jugoslavijo in Holandsko.

Konzul van Dam je odšel na potovanje po Jugoslaviji s svojo soprogo, ki se zanima zlasti za žensko vprašanje v Jugoslaviji in pa za naša že po vsem svetu eloveča ročna dela.

Pred teden dni sem bil imenovan za upravitelja našega konzulata v Rotterdamu in da bi državo, katero zastopam v domovini, dobro spoznal, sem se napotil s soprogo na šesttedensko potovanje po Jugoslaviji. V Ljubljani ostanem samo še danes, jutri pa odputujem na Bled, nato pa v Dalmacijo in Južno Srbijo. Slovenija postaja važna tujška prometna točka in sloves vaših krajev je prodrl tudi že k nam. Vedno več je Holandcev, ki bi radi šli na letovišče poleti v Slovenijo, pozimi pa v Dalmacijo. Zanimal sem bom tu za vse pogoje in možnosti za letovanje Holandcev. Odposlal sem v Rotter-

dam že več prospektov o vaših največjih letoviščih.

V Dalmaciji si bom pa sam ogledal vsa večja kopališča. Letočasno nameravam preučiti tudi možnosti tesnejših trgovskih stikov med Holandsko in Jugoslavijo. Doslej je promet med obema državama malenkosten. V Rotterdamu pa izkrcata kljub temu tedensko navadno dve ladji vaše rude in žito. Predvsem pa se naši gospodarski krogi zanimajo za vaše sadje, katerega uvažamo zlasti iz Amerike, Španije in Južne Afrike. Ne vem, zakaj bi ga raje ne uvažali iz mnogo bližje Slovenije. Tudi čas dozori vsega sadja, zlasti jabolk, je ugoden, ker pri nas sadje dozoreva nekaj mesecev kasneje, kakor pri vas. Za izvažanje blaga iz tukajšnjih krajev bi prišla v poštev naša pomorska zveza od Sušaka do Rotterdamu. V pošto bi prišel tudi vaš les, katerega uvažamo zlasti po večini iz Rusije. Dobro bi se prodale pri nas tudi fige, rozine itd. Nedavno so v Rotterdamu ustanovili gospodarsko družbo, katere zastopniki so proučili, katere produkte bi kazalo izvažati v Holandijo. Za izvoz iz Holandije v vašo državo bi prišli v poštev razni industrijski izdelki.

O vsem, kar bom videl in kar bi utegnilo zanimati naše ljudi, bom v številnih člankih poročal v naših listih.

Soproga g. konzula je pripovedovala, s kakšnim zanimanjem najbližnjega občinstva je bila otvorena jugoslovenska razstava pohištva in domačih ročnih del ter narodnih noš v Rotterdamu. Največje zanimanje je bilo za ročna dela, narodne vezanine, katere so vse že prve dni na razstavi prodali. Najlepša dela je poseben odbor podaril holandski kraljevski hiši. Zlasti mnogo se je prodalo okraškov z vašimi narodnimi motivi, ki so postali nekakšna modna novost in so jih dame dale prikriti na svoje kopalne kostume.

G. konzul van Dam, kakor tudi njegova soproga, se počutita v Sloveniji prav dobro. Prepričala sta se, da govorice o lepotahtah, ki sta jih elišala v domovini, niso pretrpane. Zdelo se jima je, kakor da bi prišla v Švico v miniaturo. Na potovanju po Jugoslaviji jima želimo obilo sreče.

Ljubljana pred 50 leti

Ta teden izidejo Danilovi »Spomini«, s katerimi je stopil naš nestor-igralec med pisatelje.

Ljubljana, 24. aprila.

Ta teden izidejo v samozaložbi Danilovi »Spomini«, obsegajoči 232 strani. Knjigo krasijo mnogo slik. V uvodu pravi Danilo:

V vrvenju svojega življenja se nisem nikdar bavil z mislijo, da bom napisal ob svoji 50letnici gledališkega delovanja doživljaje, ki naj dokumentirajo nekoliko zgodovine slovenskega gledališča, ki je v tesni zvezi z mojim življenjem — da niso znanci in prijatelji gledališča leta in leta dragi vame: Piši in piši!

Zgodovino našega gledališča prepustim bolj poklicnim rokam... Pričujejo skice, spomini in reminiscence pa naj poljsitno ono dobo, ki sem jo preživljal z gledališčem.

Opisal sem le svoje življenje in boji za obstanek v humoristični obliki, pri kateri naj se moja publika zabava, da ji ostanem v prijetnem spominu.

Omeniti se moram, da ravnam zelo lepo, če v spominu ne napišem marsikatero točko, ki mi je grenila srce ali pa ostro zasakala v moje duševno življenje in krivica ne izdam.

Danilovi spomini so polni najintimnejših doživljanj, napisanih s sigurno, pisateljsko roko. Danilo ima »kaj« povedati in zato je njegov slog naraven in življenjski. Ponekod prehaja Danilov humor v efektno zaključno melanholijo. Ko popisuje, kako se je vozil z grofiko krasotico B. iz Celovca z iskro štirko proti Savi, pravi: Torej enkrat sem se že vozil s štirko v svojem življenju, morda se bom še enkrat, poslednjikrat...

Danilo vpliva najbolj neposredno, kadar opisuje življenje v stari Ljubljani. Ljubljano pred 50 leti slika takole:

Ljubljana pred petdesetimi leti! Kdo jo še pozna? To so bili lepi, primitivni časi. Sploh je bilo takrat vse primitivno, — najbolj primitivne pa so bile primitivne razmere v našem teatru. Ljubljana je bila primitivna, Slovenci so primitivno živeli — in celo Avstrija je bila primitivna.

Ali zato pa je bilo življenje idealno lepo. Niti primere z današnjim. Bilo je nekoliko društev, ki jih sešteješ na prste. Predvsem odlični nemški »Turnvereine«, katerega so na njegovem propagandnem izletu na Jančah pretepli in zastavonosi, popularnemu Dornigu, vzeli zastavo. V Ljubljani so pa fantje prepevali: »Dornig je bil osu — k je Nemcem fano nosu. — Hafi halo, želoda več ne bo.«

Nadalje »Veteranjarji«, ki so prošli za sablje, pa jim vlada tega špasa ni dovolila — in »Feuerwehre« s pozdravom »Gut Schlauch«. Končno še Sokoli, ti so pa prinesli morda rdečih srca. Vse je nosilo rdeče srca, še ženske, samo mlade, seveda. Namesto današnjih »Kopriv« je izhajal Aleševcev »Brenčelja«.

Bencina in elektrike sploh poznali nismo in prav mirno si se okoli »Zvezd« in Selenburgove ulice sprehajali; če si pa šel proti »Slonu« (tedaj so rekli »pri Morariju« — se ti je še fijasak ognil. Znani študentovski fijasak Korš pa je zapel:

»Schlechte Strassen, guter Wein, ja, es muss Verspätung sein.«

Takrat so pa fijasarki nosili cilindre. Danes se pa morajo ogibati vsakomu prilikavcu, ki jaha »holenderja«.

kateri na pol bosi in raztrgani. Mene pa je kaznovala policija, ker sem v gledališču v igri »Brati ne zna« igral poročnika v brezhibni uniformi, katero mi je posodil junak našega časa, general Maister, ko je bil še »lieutenant«.

Tisto leto so anektirali Bosno in s koldvora so vozili uboge ranjence v mesto na lojtrah, na vozičkih, celo postrežki so bili pritegnjeni.

Takrat pa si čital v časopisih: »Felix Austria« (...)

Po nekaj letih, ko je Borštnik prišel iz Zagreba, sva igrala oficirje, on obersta, jaz ritmojstra v igri »Tretji eskadron«. Borštnik je bil stajen polkovnik. Silno je vplival name, ko je prav po vojaško prijel pri raportu svoj eskadron. Jaz pa tudi nisem zaostajal ter sem s pravo ritmojstrsko gesto okrcal svojega nadporočnika radi konja. — Ej, tedaj sva bila že dobra avstrijska »kamerata«, kajti pred leti sva se sprla pri dr. Staretu, o božiču na večerji radi uloge »baron Trenk«.

Šutil me je, jaz pa, mlad petelin, skočim nanj: režiser Gecelj, ki je bil kriv tega prepira, je zbežal. Če dva nasprotna vetra skupaj trčita, nastane ciklon. Kolegice pa so naju v kolegijalni ljubezni objemale in mirtle. Dr. Stare se je zabaval in hudomušno smejal temu početju.

B. štirik je odpoval zopet v šolo na Dunaj in meni je bilo žal za njim. Barona Trenka sem pa vendar jaz kreiral in igrallec Sturm, ki je imel streljati na barona iz zasede, mi je pognal naboj v nogo, da so se mi prečgale hlače in celo nekaj kapljic krvi je izteklo.

Ker sem pa preje omenil znamenito gostilno »Zum schwarzen Bären«, kamor smo hodili na »vrajmanje«, me mika povedati še ta doživljaj. Vsako nedeljo so prišli mladi fantje in purgarska dekleta na ples, kajti takrat se ni bilo lokalov »la Emona«.

Pomlad na ljubljanskem Gradu

Grajski prebivalci so je posebno veseli. — Novega poglavarja so dobili. — Tujski promet.

Ljubljana, 24. aprila.

Kamor pogledaš, se ti zasmeje zelena pomlad. Celu v srca čemernih ljubljancov je posijalo pomladansko sonce in jih izvabilo v naravo iz zaklenjenih in mračnih lavarn. Krapeževi gosti so se prvi izselili na verado in kmalu bodo sedeli na vrtu pod kostanj in občudovali na novo prepletkano fasado Kazine, ki je posebno všeč našemu mojstru Jakopiču. Saj je nekdo dejal, da bi dal podreti vse hiše na Kongresnem trgu, razen nunske cerkve in Kazine. Vse da kvarilo lice legega trga.

Druge je pomlad izvabila naravnost med zelenje in drevje parkov v Tivoliju, na Rožnik in seveda tudi na Grad. Ljubljanski Grad je oživel; pomlad je na Gradu posebnost lepa, ker vidiš pomladno brstenje vse Ljubljane in okolice: tja do Kamniških planin in Julijskih Alp, kjer so vrhovi še pobeljeni s snegom. Pomlad in zima tekmujeta, toda zmagača bo pomlad, sneg kopni, vedno manj ga je tudi na planinah.

Najbolj se pomladi vesele prebivalci Gradu sami in grajski otroci. Iz zatohlih, vlažnih, strupenih »viteških« dvoran so priskakali na zelene in cvetoče trate na Osojah, kjer ima 25 strank vrtnice, ki so že skrbno obdelani in urejeni. Na soncu se igrajo in pretepaajo, ko pa zaide, se postavijo v vrsto in dolgo žalostno strme proti Polhovgrajskim hribom, kjer se rdeč nebo. Solnce niso videli vsi zimo, v viteških dvoranih ga nimajo niti naslikanega, pa tudi sicer ne posije v njih mlada srca žarek sreče in zadovoljstva, žarek notranjega solnca, ker so otroci bede.

S polnima prsi vdihavajo svež, po smrekah dišeč zrak na Gradu tudi ljubljanci, ki radi posejajo divna grajska sprehajališča. Zdi se, da so začeli tudi oni ceniti grajske lepote, kakor tujci, ki ne gredo iz Ljubljane, dokler si ne ogledajo tudi Gradu. Z vpokojenci se Grad ne more pohajati kakor Tivoli in Zvezda, ki sta pri teh bolj priljubljena. Pot na Grad zahteva dobre noge, v Zvezdo in v Tivoli se pa že pride. Zato je pa mladine več. Dijaki še vedno radi hodijo na Grad, posebno spomlad. Človeku se zdi, da so sami petošolci. Knjige imajo pod pazduho, ozirajo se pa po dekletih, doma pa pišejo pesnice in zaljubljena pisma. Stari tere ne verjamejo, češ, da je mladina pokvarjena, da niti pesmic več ne piše. Starj so vedno pesimisti. Skratka, Grad je še vedno kraj, kjer se lajša petošolsko ljubzensko gorje.

Pa tudi v Gradu, v republiku, je mnogo novega. Novega lišnega poglavarja imajo. Naslednik dobrega in originalnega Jakoba Lavtarja je Karel Pivk, ki vestno izvršuje svoj novi poklic. Samo tekanja, pravi, da je preveč. Vodo je treba zaklepati in odklepati in red mora biti, pometen mora biti vse, saj prihajajo že gostje. Grad dobi kmalu svoj vodni rezervoar. No, potem bo konec brig zaradi vode. Otroci so se razpršili po planoti in po Osojah, na dvoršču zato niso na poti. Kmalu pa dobi Grad tudi svoje otroško zavetišče in potem bo konec skrbi zaradi neobgledencev.

Se zdaj ne verjamejo vsi na Gradu, da je dobri Jakob Lavtar umrl. Odsel je namreč na oni svet res nekam naglo in čudno. To je vedno pravil, da ima slabo srce. Nekaj tednov pred smrtjo je nekam oženo in apatično dejal, da ne bo več dolgo živel. Pa menda sam sebi ni verjel. Neki delavec, ki stanuje na Gradu, se je med tem odločil, da vzame za ženo svojo izvoljenko. Lavtar je bil njegov prijatelj, zato mu je svetloval: »Kar na Gradu naredimo vse, ohranimo in poroko. Kaj bomo hodili k sv. Jakobu, če imamo svojo kapelico.« Tudi župnik Barle je bil zadovoljen in je prišel na Grad in zve-

bar, tam si tudi za 15 krajcarjev dobil teletjo pečenko, vino in kruh. Plesali smo, da je bilo veselje; poleg polk, valčkov, mazurk in trambolanov smo plesali tudi »Povstertance«. Mene je enkrat eno zavbr deklet kar trikrat potisnila v kolo, zato sem jo tudi trikrat poljubil.

Nato se za menoj oglašajo ljubosumen vojak v extra uniformi od »žibcenerjev« in reče tovarišu: »Temu šušpiharju bom bajonet med rebra porinil.«

»Figo boš porinil,« mu odvrnem, toda v tistem hipu sem bil že tudi za vrati in tekla sva do Tržaške ceste neprenehoma. Seveda sem raje tekal, kakor da bi dobil bajonet med rebra.

Kar bi je ure devet in iz kasarne v Trnovem se začuje »retrait« — »Sovdšike cape pejte spāt, sovdiške cape pejte spāt...«

Sedaj pa ni imel več časa privariti meni bajoneta med rebra, kajti moral je v kasarno, ker ni imel — Ueber die Zeit.

Kaj strogo so takrat zapirali »žibcenerje«, če niso bili ob retraitu doma, ker so so vedno pretepaali.

Jaz pa hitro nazaj k »Schwarzen Bären«, kjer sem imel sukno, kloboč in dekleta, ki je rado plesalo »Povstertance«.

Taka je bila Ljubljana pred petdesetimi leti.

Danilove »Spomine« zaključuje posvetilo Otoma Zupančiča:

Nazadnje pa nam solnce vsem zatone... Bog dai nam vsem, ko nas pozove čas, prinesiti kakor ti, jasen obraz med Abrahamom in med Faronom...

A prav za prav sem hotel reči: Bog te živi, dragi Danilo!

Danilovi »Spomini« se naročajo pri pisatelju in pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

zal novoporočenca. Lavtar je bil vesel na svatbi. Šahil se je in pripovedoval svoje zanimive storije. Proti polnoči mu je nenadoma postalo slabo. Ko je v stolpu odbilo polnoč, ga ni bilo več med živimi. Zadel ga je kap. Umrl je lepe smrti, kakršno si je vedno želel. Njegovi prijatelji niso verjeli, da je res umrl, dokler ga niso potipali po obrazu in se prepričali, da je mrzel. Tako nenadoma in nepričakovano je odšel s tega sveta.

Tujski promet se je na Gradu tudi začel s pomladjo. Pred dnevi si je Grad in njega zanimivosti, kakor ječe, stolp in kapelico, ogledala skupina učiteljev in učiteljic iz Češkoslovaške. Pretekli teden si je Grad ogledalo več Nemcev in tudi dva Angličani. Požarni čuvaj razkazuje gostom stolp in jim ponudi knjigo, da se vpišejo. Vesel je tudi onih dinarčkov, ki jih doli od gostov. Mož je že vse življenje na Gradu, ima v avdienci vsak čimček, ki puhne iz kake ljubljanske hiše, ima torej odgovorno službo, do polnoči straži njegova žena, po polnoči pa sam in dobiva za vse to razmeroma zelo majhno plačo, največja krivica se mu pa godi, da ga ne nastavlajo stalno, kakor vse druge mestne uslužbenice.

Ko zaide solnce in v Ljubljani zapro trgovine, brivnice in pisarne, pa odidejo z Grada popoldanski brezposelni gostje, v še večjem številu pa se pridejo na planoto in v smrekove gozdičke s klopčami in mehko travo sprehat zaljubljeni, ki so čez dan zaposleni, mimo katerih pa tudi ni šla letošnja pomlad.

Elektrifikacija dravske banovine

V zadnjem času se v časopisju pojavljajo razprave in polemike o elektrifikacijskih problemih dravske banovine. Da bo mogla javnost položaj pravilno presojati in se je ne bo razburjalo, se čuti ravnanje Kranjskih deželnih elektrarn primarno izjaviti sledeče:

Kranjske deželne elektrarne so banovinske podjetje, ki se vodi popolnoma po trgovskih načelih. Ni oportuno in tudi ni običajno, da bi trgovsko podjetje pred izvedbo svojih projektov javno objavljalo že vnaprej v vseh podrobnostih svoje načrte s tehničnimi podatki, kalkulacijami, cenami itd.

Če so Kranjske deželne elektrarne tudi vodene po trgovskih načelih, zasledujejo kot banovinske podjetje v prvi vrsti le splošne koristi in ne iščejo lačnih. Pri tem se pa nikakor ne namerava ogroziti obstoja drugih manjših elektrarn.

Splošna korist bi mogla trpeti, če bi se načrti objavljali. Če pridejo načrti prezgodaj v javnost, bi se mogli pojaviti takoj drugi interesi, ki bi v zvezi z raznimi družbami skušali prevzeti te načrte in jih izvršiti, ali bi se pa moglo zgoditi obratno, da bi kakr drugo krogi skušali izvedbo teh načrtov zavirati odnošo celo preprečiti.

Pri izvedbi elektrifikacijskih načrtov pa ne gre samo za eminentno narodno-gospodarske, temveč tudi za važne nacionalne interese, posebno še, ker se doslej dobava toka v velikem ni vršila po domačih, ampak po večini po tujih tverkah.

Tudi pri svojočasni ustanovitvi Kranjskih deželnih elektrarn so bili merodajni gornji principi. Bivši kranjski deželni odbor iz podobnih razlogov ni mogel svojočasno v podrobnostih objavljati svojih načrtov, četudi se je to opetovano javno kritiziralo. Kranjske deželne elektrarne so se pa navzile temu razvile v lepo procvitajoče podjetje.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 24. aprila 1930: katoličani Jovi, pravoslavni: 10. aprila, Terentije.

DANASJNE PRIREDITVE

Drama: Utopijence. D.

Opera: Norma. C.

Kino Matka: Valček ljubezni.

Kino Ideal: Moje srce je jazzband.

Kino Ljubljanski dvor: Jimijevi milijoni.

Magična razstava v Jakopičevem paviljonu

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Piccoli, Dunajska cesta; Bakardž, Sv. Jakoba trg.

Iz gledališke pisarne

Drama

Nestroyeva veseloigra »Utopijence« se vzpizori poslednjikrat v letošnji sezoni nocoj ob 20. uri v ljubljanski drami. Zasedba občajna. Predstava se vrši za abonma reda D. Shakespearejeva pravljica komedija »Vihar« se ponovi v ljubljanski drami v petek 25. t. m. za abonente reda E. Komedija »Vihar« je v vsakem pogledu izvrstno pripravljena in je po ogledu sodbi ena najboljših letošnjih dramskih predstav. Sodeluje ves dramski ansambel, baletni zbor in muzika dravske divizije oblasti pod vodstvom višjega kapelnika dr. Josipa Čarina. Muzika izvaja prelepo Humperdinckovo glasbo, ki je napisana za to delo.

Druge repriza Sherrifove vojne drame »Konec potic« bo v ljubljanski drami v soboto, dne 26. t. m. v režiji g. Cirila Debeve. V posameznih vlogah nastopijo gg. Kralj, Debeve, Jan, Lipah, Železnik, Potokar, Kaukler, Skrbinec.

Nova »Vdova Rošinka« se vzpizori v nedeljo 26. t. m. prvič v letošnji sezoni. Komedia, katero naše občinstvo vsled svoje zdrave vsebine izredno ceni, je gotovo v novi redakciji pridobila na slovenskem koleritu in zabavnih situacijah. Vlogo Janeza igra prvič g. Levart, vdovo Rošinko pa kot doslej, ga. Jovanova. Predstava se vrši izven abonmana, pri znanih cenah.

I. N. R. L. c. zadnjikrat v letošnji sezoni. Na hoto nedeljo se vzpizori pastišna igra »I. N. R. L. c. zadnjikrat« bo za par sezon smeta z repertoarja. Opozarjamo vse občinstvo, predvsem pa podrežele goste, da si ogledajo to monumentalno delo, ki ga vprizira Narodno gledališče že tri leta z največjim uspehom. Predstava se vrši po znanih cenah. Vstopnice se lahko rezervirajo pismenim putem pri Upravi Narodnega gledališča v Ljubljani.

Opera

Danes se ponovi prvič v letošnji sezoni Bellinijeva opera »Norma« z go. Zlato Spelhar v naslovni partiji. Pojo ga. Thierry, ga. Stajgar, gg. Marček, Rumpel in Moharic. Dejanje se vrši 100 let po Kristusovem rojstvu, ter je delo po vsebini glasbi in sceni lepo in zelo zanimivo. Dirigent g. Neffat, režiser g. Krivecki. Predstava se vrši za abonma C.

V soboto se vzpizori poslednjikrat v tej sezoni Lorzingova opera »Carmen« z g. Grbo v naslovni partiji. Hudomuška župna poje g. Betetto. Dalje nastopijo gg. Španova, ga. Ribičeva, gg. Gostič, Kovac, Rumpel, Janko, Sekula, celokupni baletni zbor z gg. Moharjevo in g. Golovinom. Predstava se vrši za abonma D.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER

V soboto, 26. aprila: »Revna kakor cerkevna miša«.

V nedeljo, 27. aprila: »Ognjenik«.

Sentjakobski gledališki oder vzpizori v soboto 26. aprila na splošno željo se enkrat krasno veseloigro »Revna kakor cerkevna miša«, ki je doslej tudi pri gostovanju v Novem mestu popoln uspel. To je končnoveljavno zadnja predstava te veseloigre, zato mi niti ne zamudi prihiti ogledati si jo. — V nedeljo 27. aprila se vzpizori izvrstna veseloigra »Ognjenik«, ki je s svojim naravnim humorjem zadovoljila vse dosedanje posetnike. Smeha in zabave je bilo dovolj. Ogledajte si predstavo. — Vstopnice se dobe v trgovini gosp. Mihaela Karničnika na Starem trgu.

Anekdote

»Tiger«

Nekega dne so razpravljali državniki na seji mirovne konference, ki jo je vodil Clemenceau, obkorej naj bi bila prihodnja seja. Italijanski delegat Tittoni je bil za to, da ne bi bila tako kmalu, ker bi bil rad po obedu malec počival. Zastopnik Zedinjenih držav ameriških Laneing je izrazil željo, da bi rad počival pred popoldanskim čajem. Nato so vprašali še Angleža Balfoura, ki je odvrnil, da nima posebnih želja. — Gospoda, — je dejal Clemenceau — torej določimo sejo na tri in pol. Tako si bo lahko g. Tittoni izpočil pred sejo, g. Laneing po seji, g. Balfour pa bo spal med sejo.

Shaw in njegov sluga

Bernard Shaw ima slugo, ki včasih združuje funkcijo sluga z dolžnostjo osebnega tajnika.

Nekega dne izroči sluga svojemu slavnemu gospodarju list z vprašanji in pravi: »Bil je kakaj neki časnikar in vas prosi, da bi odgovorili na ta-le vprašanja.«

Bernard Shaw urno preleti s pogledom vprašanja in izroči list slugi, rekod: »Danes sem preveč zaposlen, pa odgovorite vi namesto mene.«

Sluga-tajnik je smatral, da mu ne bo težko odgovoriti na vprašanja: Obkorej vstajate? Kdaj greste na sprehod? Kaj delate med enajsto uro in poldnevom? itd. Kako se je Shaw začudil, ko je nekaj dni nato čital v nekem londonskem listu, da vsak dan čisti obutev in da med enajsto in dvajseto uro vedno lupi krompir.

Ves togoten je takoj odpustil slugo z ambicijami osebnega tajnika. Ko pa je poznje izvedel, da je mlad časnika, ki je izbral senzacionalni intervju s »Shawom«, dobil zaradi tega lepo službo, ga je ta dogodivščina prijetno zabavala.

Pri telefonu.

— Halo! Je tam Elza?

— Da.

— Me še ljubiš?

— Da, toda kdo govori.

Med zdravnik.

— Jaz nimam na svetu nobenega prijatelja.

— To rad verjamem, kajti vsi vaši prijatelji so že na onem svetu.

Edgar Wallace:

47

Vrata izdajalcev

Roman

Spotoma je hotel Colley zvedeti vse podrobnosti o ladji in pripravah, ki so bile odredene za njegovo udobnost.

— Vprašajte raje starega, — se je glasil previden odgovor. — Govoril je sam z onim dečkom včeraj ali predvčerajšnjim.

— Govoril je s princem? — je vprašal Colley presenečeno.

— Ne... s princem ni govoril... pač pa z nekom drugim.

— Dobil je nekakšno povelja... Nikoli ne vprašujem in tako ne slišim laži. Samo vam lahko rečem, da bi mi bilo ljubše, da ni prišla. Stari kar nori za ženskami, posebno če so lepe.

Po teh besedah je postalo Warringtonu prvič tesno pri srcu. Za varnost ali nevarnost dekleta, ležečega na dnu čolna, se ni dosti brigal. To ga ni prav nič skrbelo. Bil je samo radoveden, kakšno bo življenje na stari, zanemareni ladji in kako se bosta razumela z robatim kapitanom, ki tako nori za ženskami. Žal mu je bilo, da je zapleten v to pustolovščino. Vsaj potovanje v Indijo so to staro podrtijo bi bil moral odločno odkloniti. Morda ga čakajo na krovu nova povelja.

Bila je skoro že ena, ko se je Joab obrnil in povedal, da vidi »Pretty Anne«. Na ladji je gorela samo ena zakažena petrolejka, nikjer pa ni bilo luči, ki bi svetila ob strani, da bi naši potniki videli plezati na krov. S krova se je začul osoren glas:

— Si ti, Joab?
— Da, oče.
— Jo imate?
— Da.
— Prihodi čoln. Joab, ali plezaš gor?

— Sami.
Drugi mornar v čolnu je bil po glasu sodeč zamorec.

— Ovižite tole vrv dekletu okrog pasu.
Nekaj je padlo v čoln in Colley je dvignil dekleta, da bi ji mogel zamorec oviti vrv okrog pasu.

— Drži, sahib.
— Saj se ne zaveda, kajne da ne? Ste jo omamili?

— Da, — je odgovoril Colley in gledal, kako so Hope potegnili po vrvi na krov.

— Sammy, splezaj gori.
Zamorec je privezal čoln in splezal v krov.
— Zdaj pa — vi.

Colley se je oprijel vrvi in začel počasi plezati. Že se je z eno roko držal za rob krova in dvigal nogo, da bi se zavihtel na krov, ko je zadonel Bossov glas:

— In vendar ne prideš na krov!
Bila je tema tako, da mu Colley Warrington ni videl v obraz, pač je pa zasmrdele po žganju, kar je pričalo, da je kapitan pijan.

— Počakajte trenutek tam, kjer ste.
— Zakaj? — je vprašal Colley in se obrnil z obema rokama ograje.

— Zato, ker vam pravim tako, — je zagodnjel Eli Boss. — Na krovu je že preveč ljudi.

Colley Warrington je bolj slutil nego videl, kako je kapitan zamahnil s palico. Priponil se je, toda ne dovoli hitro. Nekaj je padlo na njegovo glavo in skeleča bolečina ga je prisilila iztegniti prste, ki so se oklepali ograje. Liki kamen je padel v vodo. Hladna voda mu je takoj vrnila zavest. Obupno se je premetaval po vodi, dokler ni otipal verige, katere se je v smrtnem strahu oklenil. Čutil je, kako mu teče topla kri po obrazu. Stisnil je zobe in začel plezati po verigi na ladjo. Napetost sil je bila neznosna. Pri vsaki kretnji je čutil silno željo iztegniti krčevito skrivljene prste in najti mir na dnu reke.

To je gotovo storil Rikisivi... Iznebiti se hoče priče... Eli Boss bi se ne drznil... Ziveti mora!

Plezal je po verigi, prijel se je za žico in začutil, da si je prerezal dlan. Plezal je še više, prijel se je za ograjo, napel zadnje sile, da jo je preplezal, a komaj je bil na krovu, je omedlel.

Tako je pripovedoval Colley Grahamu Hallowellu.

Graham je poslušal in groza ga je obhajala.

— Hope Joynerjeva je tu? Vi lo-pov! — je vzkliknil.

— Skrijte me! Morate me skriti!

Colley je sklepetal z zobmi od strahu in mraza. Pogled na njegov blede, okrvavljeni obraz je bil grozen.

— Ubije mene... in vas tudi, Hallowell.

Na hodniku so se začeli koraki in Graham Hallowell je brž pomislil, kaj storiti. Pod posteljo je stal dolg zaboj. Najbrž ga je rabil kapitan za tlhotastvo orožja. Bil je prazen. Colley se je spazil po trebuhu do skrivališča in komaj je bil pokrov zaboja položen nazaj, so se odprla vrata in vstopil je Eli Boss.

— Imate »koka« na varnem? — je vprašal in se ozrl na blagajno. Se je tem je opozoril Grahama, da je fingirani namen njegovega potovanja prevoz kokaina v Indijo. — Mislim sem, da boste imeli sopotnika, nekega Colleya — saj niti ne vem, kako se piše — pa se je moral vrniti. Imate vse, kar potrebujete?

Grahamov suknjič je ležal na postelji.

— Za obleko najdete dovolj prostora tu pod posteljo. Torej ničesar ne potrebujete?

— Ne, — je odgovoril Graham.

In šele ko se je kapitan obrnil k vratom, je šinila Grahamu v glavo srečna misel.

— Revolver bi rad imel, — je dejal.

Stari pomorščak se je obrnil in oči so se mu nekam čudno zaiskrile.

— Revolver bi radi? Bežite no! Čemu neki vam bo revolver?

— Morda mi pride še prav, — je odgovoril Graham flegmatično.

— Kaj ga nimate?

Brez ovinkov je segel s svojo orjaško šapo na Grahamov žep zadaj na hlače, misleč, da najde v njem revolver.

Spominjajte se slepih!

70letnica Bruckovega samomora

Pred 70 leti si je prerezal žile avstrijski finanč. minister baron Bruck

20. aprila 1860 je izvršil avstrijski finančni minister baron Bruck senzacijo: samomor, ki je dvignil v Avstro-Ogrski in tudi v inozemstvu mnogo prahu. Baron Bruck je stal ob zibelki avstrijskega Lloydja v Trstu kot njegov ravnatelj, čeprav je bil doma iz Nemčije, kjer je bil l. 1848 poslanec v Frankfurtu, potem je bil pa polčan kot bivši knjigotrožec v Schwarzenbergovo vlado, v kateri je bil trgovinski minister. Leta 1851 je izstopil iz vlade, l. 1855 se je pa vrnil v njo kot finančni minister. To je bila v resnici ista vlada, samo da jo je vodil po Schwarzenbergovi smrti Bach. Prvotno so barona Brucka hvalili in poveličevali kot ustanovitelja nove trgovsko-obrtno epoke v Avstriji ali celo kot tvorca Srednje Evrope, pozneje se je pa izkazalo, da so bili ti slavošpevi močno pretirani. Zgodovinar Redlich je nazval Bruckove načrte in ideje diletantstvo in konfuzni lažljivi razmislek. Položaj ministra Brucka, kateremu je podelil cesar plemstvo, je bil že dek časa kočljiv. Iz ministrskih protokolov je razvidno, da je opetovano podal demisijo, pa jo je zopet preklekal, in da je prišlo k namigovanju Thun, ki ga je doživel korupcija.

Med sandinsko vojno l. 1859 je namreč zagrešil avstrijski general in veronski guverner baron Eynatten kot šef vojaške uprave velike sleparije. Ko je prišla njegova krivda v procesu proti bankirju Richterju na dan, se je general

7. marca 1860 ustrelil, da uide roki pravice. S tem je pa padel sum na finančnega ministra, ki je moral 22. aprila odstopiti. Ze Schaffle je trdil, da ministrova krivda ni bila dokazana in je obžaloval Brucka, da si je drugi dan pod vplivom odpusta prerezal žile na rokavih in na vratu. Istega mnenja je bil tudi Bruckov življenjesopisec, kar potrjuje tudi zgodovinar Redlich. Ministrski svet se je dolgo posvetoval, ali naj dovoli vlada svojemu kolegi kot samomorilcu svečan pogreb in ali naj se ga udeleže tudi ministri z uradništvom. Prepusteno je bilo protestantskemu duhovniku, če hoče ministra cerkveno pokopati, vlada je pa sklenila, da se ne udeleže pogreba niti ministri, niti uradniški v uniformah.

Edini minister Plener je branil Brucka, češ, da je izvršil samomor v trenutni duševni zmedenosti, dočim grof Thun sploh ni priznaval zdravniške izjave, da baron Bruck ni bil pri popolni zavesti, ko si je prerezal žile. Ministrski predsednik je izrazil željo, naj novine ne pišejo o Bruckovem samomoru v tem smislu, da je postal minister žrtev cesarjeve nagle jeze. Na pobudo Bruckovega prijatelja ministra Plenerja je bila odredjena splošna revizija finančne uprave, ki je docela očistila Bruckovo ime in spomin. Baron Bruck torej ni bil zapleten v sleparske manipulacije generala Eynattena.

Tragedija indijanske princese

Porota v Buffalu je obsodila te dni na smrt lepo hčerko indijanskega poglavarja plemena Senecu, znano pod imenom »rečica Sileca«. Dekle se je seznanilo s slikarjem Marchandom, katerega slika so znane tudi v Evropi. Marchand je znan tudi kot dober poznavalec indijanskih plemen. Mož je star že okrog 60 let, vendar se je pa rečica princesa zabičala vanj s pravo indijansko strastjo. Vse bi bilo dobro, da ni slikar oženjen. Nekega dne so pa našli slikarjevo ženo doma zadavljeno. Osumljen je bil blaznec, ki je pobegnil iz umobolnice in se klatil po okolici. Nesrečnejši je bil pa še toliko pri pameti, da je dokazal alibi.

Alibi je pa dokazal tudi slikar Marchand. Tako je bila komično osumljena indijanska princesa, katero je Marchand baš portretiral. Mlada Indijanka je trdovratno zaničevala krivdo in šele ko so jo trdo prijel, je priznala, da je zadavila slikarjevo ženo s pomočjo svoje zveste služkinje. Prišla je pred poroto in obsojena je bila na smrt na električnem stolu. Indijance je ta vest zelo potrla. V Buffalu se je zbralo več sto pripadnikov plemena Senecu. ki so med verskim obredom klicali velikega duha, naj odvrne od rečice princese sramotno smrt.

Posnemanja vredno

Saške šolske oblasti se pečajo z zanimivim predlogom Zveze saških kopalšč in zdravilišč, naj se uvede na vseh šolah kot poseben predmet pouk postrežljivosti in vpljudnosti napram tujcem. V mnogih krajih Saške se je namreč izkazalo, da ljudje ne znajo občeževati s tujci, da so premalo postrežljivi, in da jih nehoti odvrčajo, namesto da bi jih privabili čim več. To ima seveda zelo slabe posledice za tujski promet. Izkušnja tudi uči, da se odrasli ljudje težko nauče lepega občežanja s tujci. Večina saških gostilničarjev, trgovcev in hotelirjev ne more razumeti, da se postrežljivost napram tujcem zelo dobro rentira. Isto velja v enaki ali pa še v večji meri za službenice in služinčad po hotelih. Mladino je treba po mnenju Zveze saških kopalšč in zdravilišč vzgajati tako, da bo znala občeževati s tujci in jih privabiti čim več v deželo, tako da postane Saška dežela, kjer se bodo tujci radi mudili in kamor se bodo tudi radi vračali.

Predlog Zveze saških kopalšč in zdravilišč je vreden vsega uvaževanja in posnemanja. Tudi pri nas se žal pre-pogosto dogaja, da ne znamo s tujci občeževati in da jih odvrčamo, namesto da bi jih čim več privabili. Dobro bi bilo, da bi se zganili tudi mi in načeli vprašanje občežanja s tujci.

Ultravijoletni žarki na severu

V severnih deželah, kjer je leto kratko in kjer prave vročine sploh ne poznajo, rasto rastline razmeroma hitreje in bujneje nego pri nas, mnoge rastline cveto prej in tudi sad dozori prej, nego v naših krajih. Če bi bila za rast in razvoj rastlin merodajna samo toplota, bi moralo biti baš narobe. Misel na ultravijoletno svetlobo so učenjaki doslej odklanjali, češ, da je njihov vpliv tem večji, čim višje na obzorju stoji sonce. To naziranje je bilo pa napačno.

S hamburške univerze prihaja vest, da so prišli učenjaki do zaključka, da je na Laponskem kljub nizko stoječemu soncu izžarevanje ultravijoletnih žarkov mnogo močnejše nego pri nas. Vzroka učenjaki še niso pojasnili. Morda je ozračje okrog obeh tečajev redkeje in zato ne absorbira tako močno solnčnih žarkov. Jaso je pa, da gre hitrejša in bujnejša rast ondotnih rastlin na račun ultravijoletnih žarkov, katerih posledica je tudi večja množina vitaminov. Zanimivo je tudi, da je v švedskem mleku in maslu mnogo več vitaminov, nego v našem. To priča, da je naziranje glede vpliva ultravijoletnih žarkov v severnih krajih pravilno.

NOGAVICE, ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Janezkova žalost.

— Zakaj si pa tako žalosten, Janezek?

— Ker ima moj brat velikonočne počitnice, jaz jih pa nimam.

— Kako to, da jih nimaš?

— Ker še ne hodim v šolo.

Pri bratcu

Brivec: Briti ali strici, prosim?

Klijent: Nič, samo hitro mi dajte bri-sačo čez obraz, kajti moj krojač je baš vstopil.

V muzeju

— Gospoda, to je oprsje Gustava Adolfa in — tu je luknja, skozi katero je udarila smrtonosna krogla.

Obiskovalka: Glej, glej. Če bi bila njegova žena malo bolj vestna in bi luknjo zašila, bi siromaku gotovo ne bilo treba umreti.

Stara obleka

— Možiček, uboga stara ženica je bila tu in prosila je, naj ji dam staro obleko za njo in njenega moža.

— Si ji ustregla?

— Da, dala sem ji tvojo obleko, katero si nosil pred 20 leti, in pa svojo staro iz prejšnjega tedna.

Hišni posestniki

kotim zidna vlaga uničuje vrednost njihovih hiš,

stavbeniki

in vsi, ki hočejo vlažno zidovje osušiti, oziroma zavarovati pred vlago in vodo, naj uporabljajo naš absolutno zanesljivo izolacijski preparat

Prospekte z navodili uporabe pošilja brezplačno

LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA
Ljubljana, Blewelsova cesta št. 18.

Vabilo

na

50. občni zbor

ki ga bo imela

Kmetska posojilnica ljublj. okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani,

v četrtek, dne 15. maja 1930 ob 15. uri v sejni dvorani posojilnice v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 18.

DNEVNI RED:

1. Predsednikov nagovor.
2. Poročilo ravnateljstva.
3. Poročilo nadzornštva.
4. Revizijsko poročilo.
5. Odobritev letnega računa.
6. Razdelitev dobička.
7. Volitev predsednika, podpredsednika in treh članov načelnštva.
8. Volitev treh članov nadzornštva.
9. Predlogi zadrušnikov.

V Ljubljani, dne 24. aprila 1930.

Načelnštvo.

čevlje

kemično barva s strojem

M. TREBAR, Ljubljana

Sv. Petra cesta 6.

Čajno margarinovo

presno maslo

ki je najcenejše in enako naravnemu presnemu maslu, ker je izdelano iz sveže smetane in rumenjaka in stane samo 26 Din kg.

FRANJO SVOBODA.

Zagreb, Žerjavčeva ulica br. 2.

Kopališče SK Ilirije

šče KOPALIŠKEGA REDITELJA. Le marljivo, zanesljivo in pletanje večši naj pošljete pismene ponudbe s plačilnimi zahtevki do 29. aprila z. dr. Milana Dularja, ravnatelju vselejema v Ljubljani. 1463

MODROCE

la afrik močno blago Din 240.— spodnje modroce, mreže, postelne odevje najcenejše kupite pri

RUDOLF SEVER

Mariljo trg 2

Zahtevajte vzorce! 29/T

VABILO

na

redni občni zbor Okrajne posojilnice v Ormožu

T. Z. Z. N. Z.

ki se bo vršil v sredo, dne 7. maja 1930, ob 15.30 v uradni prostorih Okrajne posojilnice v Ormožu.

DNEVNI RED:

1. Otvoritev občnega zbora.
2. Poročilo o letnem računu za 1929.
3. Odobritev letnega računa.
4. Izvolitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Pripomba: Ako bi ob določeni uri ne prišlo zadostno število zadrušnikov, da bi bil občni zbor sklepčen, se vrši v smislu § 29 zadr. pravil pol ure kasneje v istih prostorih in po istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu navzočih zadrušnikov.

NAČELSTVO.

1465

Gostilno in trgovino

na živahnem in prometnem prostoru mesta Zagreba, s stanovanjem 3 sob, vrtom za goste, z vsem inventarjem, zalogo vina, kakor stoji, radi naglega odhoda prodam za 36.000 Din. Pojasnika daje »Kolumbus«, Zagreb, Vlaška ulica 24. — Telefon 24-33. 1461

Dekle za vse

marljivo, pošteno, ljubiteljico otrok, večjo vseh hišnih del, event. tudi kuhanja in šivanja, sprejemem takoj. Le one, ki reflektirajo na stalno mesto, dober postopek in dobro prehrano, naj naslovijo svoje oferte na Erno Wortmann, Sušak, poštni pretimac 93. 1462

2 kolesi

dobri, prodam poceni. — Novi Vodmat, pod Ježami 11. 1467

NA OBROKE

lahko kupite kar potrebujete skoraj v vseh večjih ljubljanskih trgovinah z posredovanjem

Kreditne zadruge

detajlirnih trgovcev

v Ljubljani, Cigaletova ul. 1 1312

Zahvala

V težki izgubi, ki nas je zadela s smrtjo našega nepozabnega soprotga in očeta, gospoda

Avgusta Končarja

izrekamo za vse izraze sočutja vsem najsrčnejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo vodstvu in nadzornemu odboru »Nabavljalne zadruge uslužbencev drž. žel.« za njih pomoč in naklonenost v času bolezni, za poklonitev krasnega cvetja in spremstva, enako uslužbenecem zadruge, čistiti duhovščini, častitim sestram v bolnici za njih trud in požrtvovalnost, pevskemu in glasbenemu društvu »Sloga« za njih v srce segajoče žalostinke in vsem, ki so mu bili dobri prijatelji in tovariši in so ga spremlili v tako lepem številu na njegovi zadnji poti.

V Ljubljani, 24. aprila 1930.

Zalujoca soproga

Julija Končar s hčerko Milico.